

Grażyna Borkowska

"Z problemów groteski (II)", Arthur Clayborough, Tłum.: P.Marciszuk, J.Bujek, W.Kruszka, "Przegląd Humanistyczny" nr 3 (1981) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 25/1-2 (83-84), 189

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ CLAYBOROUGH Arthur: Z problemów groteski (I). Tłum.: P. Marciszuk, J. Bujek, W. Kruszka. "Przegląd Humanistyczny" 1981 nr 1/2 s. 199-215.

Fragment książki Arthura Clayborough poświęconej psychoanalitycznej wykładni teorii groteski. Idąc za Jungiem autor wyróżnia dwa czynniki organizujące życie psychiczne człowieka: czynnik progresywny (obecny w myśleniu uporządkowanym, komunikatywnym) oraz czynnik regresywny (charakterystyczny dla myślenia fantastycznego). Wzajemne napięcia między progresją i regresją stanowią podstawę dla typologii sztuk. Groteska została tu zakwalifikowana do sztuki regresywno-negatywnej, a więc takiej, która obnaża głębokie konflikty świadomości, kreując świat wyobcowany i rozdzierany przez sprzeczności.

BP/83/84/5

G.B.

/I/ CLAYBOROUGH Arthur: Z problemów teorii groteski II . Tłum.: P. Marciszuk, J. Bujek, W. Kruszka. "Przegląd Humanistyczny" 1981 nr 3 s. 179-203.

Autor poddaje bliższej charakterystyce wyróżnione przez siebie typy sztuk: 1. Sztuka regresywno-pozytywna jest domeną nieskrępowanego fantazjowania. Podstawową figurą stylistyczną jest tu obraz poetycki, poetycka wizja (ten rodzaj twórczości uosabia np. poezja Blake'a); 2. Sztuka regresywno-negatywna obejmuje groteskowe wizje świata, oparte o technikę surrealistyczną bądź nawiązuje do literatury utopijnej; 3. Sztuka progresywno-negatywna: tutaj elementy fantastyczne podporządkowane są jakiemuś "celowi praktycznemu". Takie rozwiązanie przynoszą absurdalne opowiadanie, burleska, karykatura i fantastyczna alegoria; 4. Sztuka progresywno-pozytywna: cechuje ją daleko posunięta redukcja elementów fantastycznych. Jej funkcje natomiast można sprowadzić do czystej opisowości.

BP/83/84/6

G.B.